

Mezinárodní konference „Odpovědnost za škodu“

Zpráva o mezinárodní vědecké konferenci doktorandů obchodního práva
Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 25. listopadu 2004

Dana Ondřejová*, Robert Neruda**

Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně se dne 25. listopadu 2004 uskutečnila již tradiční mezinárodní vědeckou konferenci doktorandů obchodního práva. Letošní ročník se věnoval tématu odpovědnosti za škodu. Konference se zúčastnili zástupci právnických fakult Masarykovy univerzity v Brně, Wirtschafts Universität ve Vídni, Univerzity Komenského v Bratislavě či Univerzity Palackého v Olomouci. Množství zájemců o přednesení příspěvku ve značné míře přesáhlo časové možnosti konference. Příspěvky, které z tohoto důvodu nemohly na konferenci zaznít, jsou spolu s přednesenými příspěvky součástí sborníku, jež vyšel v únoru v elektronické podobě na CD-ROM. Celodenní konference byla informačně pestrá, neboť umožnila náhled na proble-

matiku odpovědnosti za škodu z mnoha rovin, nejen obchodněprávní, ale také z pozice dalších soukromoprávních odvětví.

Konferenci slavnostně zahájil vedoucí hostitelské katedry obchodního práva PrF MU v Brně, prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., který se následně ve svém příspěvku věnoval problematice **ušlého zisku a tzv. zmařené příležitosti**. Zaměřil se přitom zejména na otázku tzv. abstraktního ušlého zisku podle § 381 ObchZ. Přednášející vyjádřil své přesvědčení, že uvedené ustanovení představuje pouze podpůrnou metodu vyčíslení ušlého zisku a tam, kde je možno prokázat skutečně ušlý zisk, nemůže si poškozený vybrat zisk abstraktní, aby si tak zjednodušil prokazování jeho výše. Ostatně samotný charakter zákonem

* Mgr. Dana Ondřejová, interní doktorandka, Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

** JUDr. Robert Neruda, externí doktorand, Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno; asistent soudce Nejvyššího správního soudu

vyžadovaných podmínek předurčuje uplatnění tohoto způsobu vyčíslení ušlého zisku spíše v rutinních, standardních a opakovaných obchodech s nivelizovanou mírou zisku. To prof. Bejček demonstroval mj. na obtížnostech prokázat splnění čtyř specifických podmínek náhrady abstraktního ušlého zisku a jedné obecné podmínky náhrady škody. Mezi tyto podmínky patří skutečnost, že jde o zisk dosahovaný „zpravidla“, tj. zisk standardní, doložitelný na spolehlivém vzorku konkurentů; skutečnost, že jde o zisk dosahovaný v určitém okruhu podnikání (problém vzniká, jak tento okruh vymezit); nutnost odečíst zisk dosahovaný v oboru jednáním, jež je v rozporu s dobrými mravy; existence obdobných podmínek v porušené smlouvě a smlouvách uzavíraných v daném okruhu podnikání a konečně též obecná podmínka, kterou je předvídatelnost ušlého zisku na straně škůdce. Teoreticky tak lze, pokračoval přednášející, náhradu abstraktního ušlého zisku požadovat, prakticky však bude velmi složité se jí domoci, a to zejména pokud jde o předložení důkazu o příčinné souvislosti mezi jednáním škůdce a ušlým ziskem poškozeného. V závěru svého příspěvku se prof. Bejček zabýval otázkou náhrady škody za „ztrátu podnikatelské příležitosti“. Je přesvědčen, že české právo dovoluje a přiznává náhradu škody za ztrátu podnikatelské příležitosti, avšak toliko tehdy, má-li tato ztráta formu skutečné škody nebo ušlého zisku. Pak se ovšem uplatní obecné podmínky pro náhradu takové škody, včetně důkazního břemene poškozeného, které je v této souvislosti obvykle největším problémem.

Prof. Martin Schauer (Institut für Bürgerliches Recht, Universität Wien) se ve svém příspěvku zabýval otázkami **náhrady nemateriální újmy v rakouském právu**. Úprava této problematiky je soustředěna v ABGB, v rakouském obchodním zákoníku lze nalézt jen málo ustanovení o odpovědnosti za škodu. Lze tedy říci, že na rozdíl od českého práva neexistuje paralelní občanskoprávní a obchodněprávní úprava náhrady škody. I v rakouském právu je právní úprava založena na kombinaci generální klauzule a výčtu jednotlivých skutkových podstat. Rakouské právo připouští i náhradu nemateriální újmy, tj. újmy v citové oblasti, rakouské soudy se však k této problematice staví doposud spíše zdrženlivě a náhradu přiznávají převážně pouze v případech, kdy je takový nárok explicitně uveden v zákoně. Dále se přednášející věnoval příkladům náhrady nemateriální újmy způsobené nekalosoutěžním jednáním. Uvedl častý příklad, kdy dovolená nespĺňuje očekávání do ní vkládaná v důsledku nesplnění příslibů daných cestovní kanceláří. Rakouské soudy tyto situace dříve nepovažovaly za nemateriální újmu. V důsledku postojů Evropského soudního dvora, který se k náhradě takové újmy tradičně staví spíše kladně, byly rakouské soudy nuceny změnit svůj přístup a začít přiznávat právo na náhradu nemateriální újmy způsobené podobným nekalosoutěžním jednáním. Prof. Schauer dále poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu ve Vídni z nedávné doby, podle

níž existuje nárok na náhradu citové újmy způsobené smrtí blízkého člověka, avšak pouze tehdy, byla-li tato smrt způsobena zaviněně nebo hrubou nedbalostí. Přednášející rovněž uvedl, že pokud jde o výši bolestného v případě ublížení na zdraví, soudní praxe vyvinula systém speciálních denních sazeb, jejichž výše je odstupňována podle intenzity bolesti. Takový systém však neřeší výši náhrady nemateriální újmy v případě depresí, které nejsou spojeny s bolestí.

Prof. JUDr. Petr Hajn, CSc. se věnoval problematice **náhrady škody a jiným prostředkům ochrany proti nekalé soutěži**. V úvodu upozornil, že nejúčinnějším „jiným“ prostředkem ochrany proti nekalosoutěžnímu jednání se zdá být institut předběžného opatření. Z rozhodovací praxe soudů přitom vyplývá, že předběžné opatření je ukládáno právě tehdy, je-li osvědčena naléhavá potřeba bránit vzniku škody a jiné újmy subjektu, jenž byl takovým jednáním dotčen. Ačkoliv je předběžné opatření účinným nástrojem, s podáním příslušného návrhu není radno otálet, neboť delší prodleva mezi nekalosoutěžním jednáním, resp. jeho počátkem, a podáním návrhu, bývá chápána jako důkaz, že předběžného opatření není tak naléhavě třeba. Prof. Hajn upozornil na důležitost řádné formulace petitu návrhu, a to zejména ve vztahu k relativně novému § 75a odst. 1 OSŘ, podle něhož soud odmítne návrh na předběžné opatření, jestliže tento je nesrozumitelný nebo neurčitý a jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení. Z dalších prostředků ochrany před nekalou soutěží se přednášející věnoval přiměřenému zadostiučinění, náhradě škody a bezdůvodnému obohacení. Poukázal na velký potenciál nepeněžitěného přiměřeného zadostiučinění ve formě zveřejnění omluvy za protisoutěžní jednání, pokud se tak stane ve stejné podobě, jež byla použita v napadené reklamě („sebetrestající antireklama“). Obtížnou otázkou spojenou s peněžitým přiměřeným zadostiučiněním je určení, jakou peněžní částku žádat. Jde přitom spíše o problém psychologický, než právní, neboť zákon v této otázce neposkytuje žádné pravidlo a judikatura není dostatečně stabilizovaná. Z pohledu tématu konference poněkud paradoxní závěr byl učiněn ve vztahu k institutu náhrady škody: ve věcech nekalé soutěže v podmínkách současného právního řádu jde z mnoha důvodů o nástroj nejméně praktický. V této souvislosti přednášející poukázal na předválečnou úpravu práva proti nekalé soutěži, která obsahovala nástroje na překonání obtíží, jež jsou dnes hlavní příčinou mizivého počtu žalob a přiznaných nároků na náhradu škody v této oblasti. Svě úvahy de lege ferenda prof. Hajn uzavřel připomenutím zkušenosti, že „nové bývá dobře zapomenuté staré“.

Prof. Peter Doralt (Forschungsinstitut für mittel- und osteuropäisches Wirtschaftsrecht, Wirtschafts Universität Wien) přednesl příspěvek na téma **odpovědnosti majoritního společníka za škodu způsobenou „při vedení společnosti“ minoritním akcionářům**. Zabýval se rovněž souvisejícími

otázkami ručení managementu a kontrolora závěrečné účetní závěrky v souvislosti konkursním řízením.

Jeden z exkursů o problematice náhrady škody ve specifických oblastech právního řádu provedl **JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.** (odborný asistent na katedře obchodního práva PrF MU v Brně), který se ve svém příspěvku zabýval otázkou **soukromoprávní odpovědnosti za zacházení s informacemi na sekundárním kapitálovém trhu**. Pozitivní právní úprava, jejíž některé soukromoprávní aspekty J. Kotásek rozebral, je obsažena v zákoně č. 256/2004 Sb., o kapitálovém podnikání, který problematice zacházení s informacemi na kapitálovém trhu věnuje zásadní pozornost. Porušení těchto pravidel je primárně postižováno uplatňováním veřejnoprávní odpovědnosti, doposud nevyzkoušené jsou soukromoprávní efekty porušení tam stanovených povinností. V úvahu přitom přichází zejména uplatnění odpovědnosti podle § 420 a násl. ObčZ, tedy odpovědnosti za porušení zákonné povinnosti, popř. podle § 424 ObčZ, tedy odpovědnosti způsobené úmyslným jednáním proti dobrým mravům, např. při manipulacích s kursem. Za hlavní překážku uplatnění soukromoprávní odpovědnosti označil přednášející, kromě obecně slabé vymahatelnosti práva, zejména nemožnost přesného vyčíslení škody a obtíže s prokazováním příčinné souvislosti. Nejde však o problém ryze tuzemský; důkazní potíže řeší rovněž německá praxe, a to i v situaci, kdy jsou některé soukromoprávní nároky při porušení povinností při zacházení s informacemi na kapitálovém trhu výslovně normovány. Při výkladu o situaci v Německu bylo poukázáno i na nedávné rozhodnutí německého soudu ve věci *INFOMATEC*, kde soud dovodil osobní odpovědnost členů představenstva společnosti za nesprávné informace o zakázkách, které mohly vyvolat nákupní euforii, a přiznal žalobcům náhradu škody.

Mgr. Dana Ondřejová (interní doktorandka na katedře obchodního práva PrF MU v Brně), se ve svém příspěvku nazvaném „**K okolnostem vylučujícím odpovědnost za škodu podle obchodního zákoníku a Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží**“ nejprve zabývala regulací okolností vylučujících odpovědnost za škodu podle obchodního zákoníku jakožto jednoho z předpokladů uplatnění odpovědnosti za škodu. Okolností vylučujících odpovědnost je taková překážka, která splňuje předpoklady stanovené ustanovením § 374 odst. 1 ObchZ a článků 79 a 80 Vídeňské úmluvy. Tyto předpoklady učinila D. Ondřejová předmětem bližšího rozboru. Následně se autorka věnovala otázkám dispozitivnosti právní regulace okolností vylučujících odpovědnost za škodu. Ustanovení § 374 ObchZ, jakož i článku 79 Vídeňské úmluvy, jsou dispozitivní. Z toho vyplývá možnost smluvních stran odchýlit se od této právní regulace, a to mnoha způsoby, a autorka poukázala na aktuální otázky smluvní modifikace uvedených ustanovení. V další části se příspěvek zabýval hodnocením a srovnáním právní úpravy okolností vylučujících od-

povědnost za škodu podle obou posuzovaných pramenů. Toto srovnání je významné především proto, že obchodní zákoník, resp. ustanovení regulující závazkové vztahy, se podle ustanovení § 729 ObchZ používají také na závazkové vztahy vznikající v oblasti mezinárodního (zahraničního) obchodu. Dá se říci, že současné znění § 374 odst. 1 ObchZ je silně ovlivněno zněním článku 79 odst. 1 Vídeňské úmluvy, resp. obě tato ustanovení jsou více méně shodná. Negativní vymezení překážek vylučujících odpovědnost podle § 374 odst. 2 ObchZ více méně navazuje na úpravu obsaženou v bývalém zákoníku mezinárodního obchodu. To vyplývá ze srovnání základních atributů definice obsažené v § 374 ObchZ a definice obsažené v článku 79 odst. 1 Vídeňské úmluvy. Harmonizaci úpravy okolností vylučujících odpovědnost v obchodním zákoníku s Vídeňskou úmluvou lze hodnotit jednoznačně kladně, a to především s ohledem na možnou aplikovatelnost obchodního zákoníku na obchodní závazkové vztahy s mezinárodním prvkem.

JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D. (odborná asistentka na katedře obchodního, finančního a hospodářského práva PrF UK v Bratislavě) nazvala svůj příspěvek „**Vybrané problémy doktríny culpa in contrahendo v obchodním právu**“, touto problematikou se pak zabývala v širších souvislostech. Odpovědnost v předmluvním stádiu se podle uvedené doktríny pojí s prvkem zavinění a je tedy bližší principům, na nichž je postavena právní úprava odpovědnosti za škodu v občanském zákoníku. Odpovědnost za škodu, která vznikla v předmluvním jednání, lze rozdělit do třech kategorií, a to podle toho, zda byla ve skutečnosti smlouva uzavřena, zda potenciální partner jednání přerušil či zda v důsledku jednání zakládajícího odpovědnost v předmluvní fázi bude uzavřena smlouva, ačkoliv mohlo dojít k uzavření výhodnější smlouvy. Zajímavé bylo rovněž autorčino promítnutí uplatnění principů doktríny culpa in contrahendo do nového systému zadávání veřejných zakázek, kompatibilního s příslušnými evropskými směrnicemi. V oblasti veřejných zakázek má kontraktace podobu přesně stanoveného a formalizovaného postupu, který mj. limituje možnosti smluvních stran upustit v poslední fázi zadávacího řízení od uzavření smlouvy. Autorka poukázala na skutečnost, že odpovědnost za předmluvní jednání má své tradice zejména v systému common law a své místo rovněž v německé a švýcarské judikatuře. Principy této doktríny však podle vyjádřeného názoru nebudou zatím v našem (mysleno slovenském a snad i českém) právu aplikovatelné. Komparace s cizími právními řádmi může být inspirativní, ale autorka ji vnímá spíše jako příležitost zjistit úplnost či neúplnost úpravy dané oblasti společenských vztahů. V příspěvku byly naznačeny případy, kdy současná právní úprava na otázky související s doktrínou culpa in contrahendo nedává jednoznačnou odpověď, nicméně tento nedostatek nepovažuje autorka za natolik závažný, aby muselo dojít k legislativním změnám. Právní

úprava v obou kodexech civilního práva nabízí několik možností řešení a záleží na stranách a okolnostech případu, který způsob bude zvolen.

Na problematiku **odpovědnosti statutárního orgánu kapitálové společnosti vůči této společnosti** se ve svém výkladu zaměřila **Mgr. Olga Němečková** (externí doktorandka na katedře obchodního práva PrF MU v Brně). Poukázala přitom na to, že odpovědnost členů statutárních orgánů (jež je z povahy vztahů mezi těmito členy a společností odpovědností obchodněprávní, a tedy objektivního charakteru) je upravena v § 194 odst. 5 ObchZ. Toto ustanovení rozlišuje dva případy odpovědnosti (věta třetí a věta pátá). V prvním případě odpovídají za způsobení škody porušením právních předpisů při výkonu své pravomoci jednotlivé osoby ve funkci statutárního orgánu, a to solidárně (v ObchZ není zakotvena odpovědnost statutárního orgánu jako celku). Přednášející poukázala na judikaturu českých soudů, z níž vyplývá, že dodržení stanovené péče je okolností zprostředkující odpovědnosti, a rovněž na znění § 375 ObchZ a zákonnou úpravu mandátní smlouvy, která se na vztah osoby ve funkci statutárního orgánu a společnosti podpůrně použije. O. Němečková se vyjádřila rovněž ke kvalitě a rozsahu péče, kterou je osoba ve funkci statutárního orgánu povinna věnovat své práci. V současném znění ObchZ použitý termín péče řádného hospodáře se obsahově shoduje s předcházejícím pojmem náležitě péče; z tohoto důvodu však přetrvávají dřívější interpretační potíže. Druhý případ odpovědnost podle § 194 odst. 5 věta pátá ObchZ (odpovědnost za škodu způsobenou v důsledku protiprávního pokynu valné hromady) je speciálním typem odpovědnosti, podmnožinou obecné kategorie odpovědnosti podle § 194 odst. 5 věta třetí ObchZ. Případy, na něž se tato speciální odpovědnost nevztahuje, jsou řešeny podle tohoto obecného ustanovení.

Doc. JUDr. Karel Marek, CSc. (katedra obchodního práva PrF MU v Brně) nazval svůj příspěvek „**K limitaci náhrady škody a smluvním pokutám**“. Ve svém příspěvku uvádí, že otázka možnosti limitace náhrady škody stále patří mezi nejaktuálnější otázky právní úpravy náhrady škody v obchodním zákoníku. V praxi jsou často uzavírány smlouvy na dodávku provozně nevyzkoušených strojů a zařízení a smlouvy na dodávky („ušité na míru“) složitějšího strojního zařízení pro výstavbu. Tyto smlouvy jsou uzavírány jednak v případech, kdy všemi účastníky jsou tuzemské podnikatelské subjekty (v souladu s § 261 odst. 1 ObchZ), jsou však uzavírány i mezi tuzemskými subjekty na jedné straně a osobami, které nemají sídlo nebo místo podnikání na území České republiky, na straně druhé, a to tehdy, je-li dohodnuto, že se smluvní vztah bude řídit českým hmotným právem. Autor se ve svém příspěvku mj. i z tohoto důvodu přiklonil k přípustnosti limitace náhrady škody a na podporu svého názoru uvedl řadu argumentů a názorů prezentovaných v odborné literatuře i judikatuře.

Praktickou sféru však nezajímá jen tematika odpovědnosti za škodu. Ve vztahu ke konkrétním případům se opakovaně posuzuje i problematika smluvních pokut. V běžném životě jsou pak sjednávány smluvní pokuty, jejichž formulace určuje, že platí tehdy, nebude-li plněno řádně a včas. Ve vztahu k takové smluvní formulaci jsou vznášeny dotazy, zda jsou takto jednou pokutou „kryty“ jak vady, tak i prodlení, které existují v době, kdy má být splněno, zda je touto formulací vyloučeno uplatnění náhrady škody. K. Marek se kloní k souhlasné odpovědi na tuto otázku. Při takovém smluvním ujednání však vzniká nárok na smluvní pokutu jak při prodlení, tak při vadách (působí totiž prodlení – nelze plnit řádně a včas).

Mgr. David Mareš (externí doktorand na katedře obchodního práva PrF MU v Brně) se ve svém příspěvku zabýval **některými aspekty právní odpovědnosti na internetu**. Internet, jakožto relativně nové komunikační médium, nabízí celou řadu nových možností zejména v oblastech komunikace, obchodu a reklamy. Protože rozsah činností, které jsou provozovány na internetu nebo ke kterým je internet používán, je velmi široký a nabízí stále nové možnosti využití, zaměřil se D. Mareš ve svém příspěvku pouze na vybrané aspekty odpovědnosti za škodu, resp. na některé činnosti na internetu s uvedením jejich odpovědnostních následků. Prostředí internetu nelze považovat za prostředím extra legem. Internet není vyňat z jakýchkoli právních regulí, není to prostor bez odpovědnosti za obsah zveřejňovaných a šířených informací. Aplikace obecné odpovědnosti za škodu však není dost dobře možná bez zohlednění specifík internetového prostředí. Z tohoto pohledu je nutné přistupovat k odpovědnosti za škodu na internetu diferenciovaně podle druhu činnosti, kterou jedinec vykonává. D. Mareš se blíže věnoval otázkám odpovědnosti poskytovatelů vlastního obsahu, odpovědnosti za rozesílání nevyžádané e-mailové reklamy (spamu), odpovědnosti poskytovatelů připojení (providérů) a odpovědnosti poskytovatelů volného prostoru.

Následoval příspěvek **JUDr. Lenky Macháčkové** z PrF UP v Olomouci s názvem „**K odpovědnosti za škodu způsobenou nezletilou osobou**“. Odpovědnost dětí za škodu je nutné podřadit pod odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání podle § 422 ObčZ (jedná se o nezletilé osoby nebo zletilé osoby stížené duševní poruchou). U škody způsobené osobou nezletilou se v prvé řadě musí určit subjekt, který za škodu odpovídá. Buď odpovídá výlučně nezletilá osoba nebo výlučně odpovídá osoba povinná vykonávat dohled. Může nastat i situace tzv. solidární odpovědnosti. Tato nastane, když osoba povinná dohledem neprokáže, že nezanedbala povinný dohled, a zároveň je dána delikttní způsobilost nezletilé osoby. Nejsou-li splněny předpoklady pro vznik odpovědnosti u žádného z výše uvedených subjektů, jde o náhodou v právním smyslu a za způsobenou škodu neodpovídá nikdo. Škodu si v tako-

vém případě ponese poškozený sám. Příspěvek se dále zabýval pojmem náležitý dohled a osobami, které mohou v postavení tzv. osoby povinné vykonávat náležitý dohled nad nezletilými.

JUDr. Robert Neruda (externí doktorand na katedře obchodního práva PrF MU v Brně) se ve svém příspěvku zabýval rolí a podmínkami uplatňování nároků na náhradu škody jako způsobu soukromoprávního vymáhání dodržování antimonopolního práva v evropsko – americkém srovnání. Nejprve upozornil na význam soukromého vymáhání soutěžního práva pro zvyšování disciplíny soutěžitelů, celkové zlepšování soutěžní kultury a rovněž na zkvalitňování podmínek konkurence na konkrétních trzích. Poukázal rovněž na skutečnost, že státy, resp. jejich soutěžní úřady, nikdy nemohou mít dostatek zdrojů na to, aby odhalily a potrestaly všechna protisoutěžní jednání, ke kterým dochází, což dále zvyšuje potenciál pro soukromé vymáhání soutěžního práva. Skutečností však zůstává nízká četnost sporů o náhradu škody způsobené protisoutěžním jednáním v českém a evropském kontextu. Příčiny takového stavu jsou různé; v kontinentálních právních rádech předně chybí, mj. z historických důvodů, jakož i důvodů právně-kulturních, celá řada právních instrumentů, jež jsou příčinou vysoké popularity soukromoprávních sporů ve Spojených státech amerických (zatímco v USA tvoří soukromoprávní spory až 90 % všech případů porušení soutěžního práva řečených před soudem, v celé Evropské unii je zaznamenáno méně než 100 případů takových soudních sporů). Závěrem se autor ve svém příspěvku zamyslel nad možností dosavadní trend změnit, a to mj. v souvislosti se změnami, jež přinesla v roce 2004 tzv. modernizace evropského soutěžního práva, přičemž v této otázce zůstává spíše skeptický.

Mgr. Dana Zerzánová a Mgr. Hana Votýpková (doktorandky na katedře pracovního práva PrF MU v Brně), se věnovaly **pracovněprávnímu pojetí odpovědnosti za škodu**. Obsahem příspěvku byly otázky odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli, odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci, zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání a pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Autorky se rovněž zabývaly třemi judikáty ze sledované oblasti. První z nich se týkal pracovního úrazu, resp. otázky, co všechno může být kvalifikováno jako pracovní úraz. Zbylé dva judikáty se zabývaly odpovědností za škodu při nemoci z povolání a při pracovním úrazu.

Mgr. Renáta Šmehlíková, externí doktorandka na katedře občanského práva PrF MU v Brně a odborná asistentka na katedře občanského a pracovního práva PrF UP v Olomouci, přednesla příspěvek zaměřený na některé procesní aspekty uplatnění práva na náhradu škody a na specifika procesních institutů, která tato řízení vykazují. Hlavní část

příspěvku byla věnována posouzení vlivu jednotlivých forem společné odpovědnosti více škůdců na jejich postavení jako účastníků civilního soudního řízení. Společná odpovědnost může mít podle autorky v současném českém právu formu odpovědnosti společné a nerozdílné (solidární) a odpovědnosti dílčí, kdy každý ze škůdců odpovídá pouze za tu část škody, kterou způsobil. Je nutné se tedy zabývat i otázkou, zda se tyto různé formy společné odpovědnosti za škodu odrazí i v různém postavení škůdců v civilním soudním řízení. Příspěvek poukázal na problematičnost přesného určení, zda se v případě žaloby směřované proti několika škůdcům bude na straně žalovaných jednat o společenství účastníků nerozlučné, v němž úkony jednoho ze společníků zavazují i ostatní společníky a rozhodnutí musí znít pro všechny společníky shodně, nebo o společenství účastníků samostatné, kdy úkony jednoho ze společníků zavazují vždy pouze společníka, jež je učinil, a o každém ze společníků musí být rozhodnuto samostatným výrokem. Důležitým aspektem řízení o náhradu škody řešeným v příspěvku je i stanovení rozsahu, v jakém rozsahu v případě podání odvolání proti rozhodnutí ukládajícímu více žalovaným povinnost nahradit způsobenou škodu nastává suspenzivní účinek tohoto opravného prostředku, neboli určení rozsahu odkladu právní moci odvoláním napadeného rozhodnutí. Připomenuty byly také některé další procesní instituty uplatňující se typicky v tomto sporném řízení, jakými jsou např. mezitímní rozsudek či úvaha soudu.

* * *

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že konference přinesla pestrou směsici informací a postřehů k problematice odpovědnostních vztahů v různých právních odvětvích. Samotná konference umožnila v omezeném rozsahu i diskusi nad přednesenými názory, která pokračovala i v kuloárech. Sborník, jenž obsahuje nejen všechny výše uvedené příspěvky, ale i materiály neodpřednášené, avšak na konferenci přihlášené, se tak může stát nejen poměrně bohatým, pestrým a svým způsobem uceleným zdrojem informací o jednotlivých aspektech vztahů odpovědnosti za škodu v různých právních oborech, ale i „nosičem“ obsahujícím impulsy pro další odbornou diskusi a rozvoj právní vědy. A to byl jeden z cílů konání této mezinárodní konference, který tedy snad dojde ke svému naplnění. Pořádání mezinárodních vědeckých konferencí doktorandů katedrou obchodního práva PrF MU se již stalo tradicí, a proto již dnes lze s nadějí vzhlížet k ročníku příštímu, jenž se podle plánů uskuteční na podzim letošního roku. Nelze než doufat, že i příští ročník konference volbou tématu „treffi“ trvale aktuální problematiku a že příspěvky k této konferenci poskytnou posluchači, resp. čtenáři podobně vnitřně rozmanitý a přitom vydatný informační a inspirační zdroj.